

Stellingen

De kunst van het weldenken

Lekenfilosofie en volkstalig rationalisme in de Nederlanden (1550-1600)

R.S. Buys

1. De moreel-didactische literatuur van de Nederlanden biedt tot aan Dirck Volckertsz Coornhert geen ethiek in eigenlijke zin.
2. Dat Coornhert internationaal nooit is doorgebroken kan niet los worden gezien van zijn grote betekenis voor de ontwikkeling van de Nederlandse taal.
3. De eclecticische aard van het volkstalig rationalisme getuigt niet van inhoudelijke armoede of gebrek aan originaliteit, maar van de diepgevoelde overtuiging dat de waarheid één moet zijn.
4. Het bestaan van een levendige Nederlandstalige traditie van rationalisme in de zestiende eeuw helpt verklaren waarom het rationalisme gedurende de zeventiende eeuw juist in de Republiek zo populair werd.
5. In de volkstalige traditie vanaf Jacob van Maerlant wordt aan de menselijke rede een steeds grotere waarde toegekend.
6. Het gevaar van filosofie als academische discipline is dat zij zó boven de werkelijkheid gaat zweven dat zij nietszeggend wordt.
7. Het gevaar van geschiedenis als academische discipline is dat zij zó in de werkelijkheid verzinkt dat zij nietszeggend wordt.
8. Lekenfilosofie geeft vaak beter dan de professionele filosofie zicht op de concrete morele brandpunten van de tijd waarin zij ontstond.
9. *In de Middeleeuwen en Vroegmoderne Periode had Men meer Oog voor de Esthetiek van het Schrif dan Heden ten Dage.*
10. Er is behalve de Chinese muur nog een ander mensenmaaksel vanuit de ruimte zichtbaar: Nederland, dat wij vanaf de middeleeuwen grotendeels bij elkaar gepolderd hebben.
11. Filosofie is kunst met een grote waarheidsclaim.